

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 11.9.2009
COM(2009) 467 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU IN
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU**

Krepitev uveljavljanja pravic intelektualne lastnine na notranjem trgu

KAZALO

1.	Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine: prehod iz dolgoročne zaveze v dejanja...	3
2.	Razumevanje izzivov in zmanjšanje tveganj: opazovalni urad EU za boj proti ponarejanju in piratstvu.....	5
2.1.	Podpora uveljavljanju pravic intelektualne lastnine prek celovitega informiranja in izmenjave najboljših praks	6
2.2.	Ureditev opazovalnega urada kot platforme za zainteresirane strani in države članice	7
3.	Spodbujanje upravnega sodelovanja po vsej Evropi.....	8
3.1.	Povečanje preglednosti nacionalnih struktur in sistemov	9
3.2.	Spodbujanje čezmejnega sodelovanja s sodobnimi orodji za izmenjavo informacij ...	9
4.	Oblikovanje zavezništov: olajševanje prostovoljnih dogovorov med zainteresiranimi stranmi.....	10
4.1.	Osredotočanje na skupne interese zainteresiranih strani.....	10
4.2.	Boj proti kršenju pravic intelektualne lastnine na podlagi dialogov med zainteresiranimi stranmi	10
4.3.	Boj proti prodaji ponarejenih izdelkov na internetu	11
5.	Sklepne ugotovitve.....	11

SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

Krepitev uveljavljanja pravic intelektualne lastnine na notranjem trgu

1. UVELJAVLJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE: PREHOD IZ DOLGOROČNE ZAVEZE V DEJANJA

V današnji družbi, ki temelji na znanju, so pravice intelektualne lastnine pomembna poslovna sredstva, ki spodbujajo inovativnost in ustvarjalnost, saj zagotavljajo, da so naložbe ustrezno poplačane. Pravice intelektualne lastnine imajo vse bolj pomembno vlogo, saj podpirajo gospodarsko rast, tako da varujejo vlagatelje, razvijalce in umetnike ter jim omogočajo, da imajo korist od tržne vrednosti svojih stvaritev. Na tej podlagi nastaja življenjsko pomembni cikel poslovnega razvoja, znanja in nadaljnjih inovacij. Poleg tega imajo zlasti blagovne znamke lahko ugoden učinek na potrošnike, saj velikokrat pomenijo kakovost in zagotovilo, da so izdelki in storitve, ki jih kupujejo, zakoniti, varni in zanesljivi.

V EU ima sedež nekaj največjih in najuspešnejših podjetij na svetu, ki menijo, da spadajo pravice intelektualne lastnine med njihovo najdragocenejše poslovno premoženje. Vendar so na enotnem trgu pravice intelektualne lastnine enako pomembne tudi za mala in srednje velika podjetja, ki jih uporabljajo, da zaščitijo svoja neopredmetena sredstva in da dobijo dostop do nujno potrebnega „zagonskega“ financiranja in tveganega kapitala. Bistvenega pomena je, da Evropska unija še naprej podpira to okolje s kulturo intelektualne lastnine na visoki ravni, ki varuje nepogrešljivi evropski talent in ustvarja priložnosti zanj.

Rastoča vrednost pravic intelektualne lastnine je znak uspešnosti. Vendar pa so zato privlačne tudi za ponarejevalce in pirate, ki imajo pogosto na voljo velika finančna sredstva in so postali organizirani, visoko usposobljeni podjetniki, ki delujejo na ravni industrijske panoge. Ti kršitelji v celoti izkoriščajo napredek na področju tehnologije in trgovine, pri čemer prilagajajo sodobne poslovne modele, da nadzorujejo proizvodnjo, distribucijo in prodajo prepovedanega blaga prek meja in celin. Internet je eno od takih orodij, ki se uporablja za upravljanje svetovnega trga za prepovedane proizvode, ki duši inovativnost in ogroža delovna mesta.

V Evropi imata ponarejanje in piratstvo¹ dramatične in škodljive učinke na poslovanje in obstaja možnost, da bosta povzročala še večje težave zaradi gospodarskega nazadovanja v zadnjem času in vse širše ponudbe ponarejenih izdelkov, ki se prodajajo. Že po tradiciji so tarča ponarejanja in piratstva luksuzno blago, izdelki mode ter izdelki na področju glasbe in filma, danes pa se to dogaja tudi pri številnih vrstah blaga za množično potrošnjo, kot so živila, kozmetični in higienski izdelki, rezervni deli za avtomobile, igrače in različne vrste tehnične ali električne opreme². To pomeni, da sta zdravje in varnost evropskih državljanov

¹ V tem sporočilu je treba pojem „ponarejanje in piratstvo“ razumeti tako, da pokriva kršenje vseh pravic intelektualne lastnine, kot jih omenja izjava Komisije glede člena 2 Direktive 2004/48/EC; UL L 94, 13.4.2005, str. 37.

² Zadnje poročilo Komisije o carini v Skupnosti opozarja, da se dramatično povečuje nevarnost za zdravje in varnost potrošnikov, saj se je število zaseženih kosov blaga leta 2008 več kot podvojilo in

ogrožena. Zlasti rastoče število ponaredkov zdravil³ je vse bolj zaskrbljujoče⁴. Komisija je na enotnem trgu uvedla pravni okvir, ki daje na voljo orodja, s katerimi je mogoče pravice intelektualne lastnine uveljavljati na pravičen, učinkovit in sorazmeren način. Direktiva o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine⁵ je eden od temeljnih kamnov tega pravnega okvira. Uskladila je zakonske predpise držav članic glede ukrepov civilnega prava za uveljavljanje vseh pravic intelektualne lastnine, prav zdaj pa v Svetu poteka razprava o predlogu za ukrepe kazenskega prava⁶.

Carinska uredba EU, ki dovoljuje zaseg blaga, za katerega obstaja sum, da krši pravice intelektualne lastnine, je še en steber tega pravnega okvira⁷. Komisija se trenutno posvetuje z državami članicami in zainteresiranimi stranmi o tem, kako bi bilo mogoče to uredbo še dodatno izboljšati.

Temeljni pravni predpisi torej že obstajajo, Komisija pa zdaj predlaga, da se ta pravni okvir dopolni z dopolnilnimi nezakonodajnimi ukrepi, v skladu s sklepom Sveta za konkurenčnost z dne 25. septembra 2008 o celovitem evropskem načrtu za boj proti ponarejanju in piratstvu.

S tega stališča je bistvenega pomena podpreti mala in srednje velika podjetja. Anketa, opravljena po naročilu Komisije leta 2007, je potrdila, da kršitve pravic intelektualne lastnine povzročajo velike težave evropskim malim in srednje velikim podjetjem, od katerih mnoga pogosto nimajo dovolj virov in finančnih sredstev, da bi sodno preganjala kršitelje⁸. Komisija se je zato osredotočila na to, da poveča podporo na tem področju, kar je posledica močnega poudarjanja pravic intelektualne lastnine in upravljanja znanja vse od prenove lizbonske strategije v letu 2005. Aprila 2009 je svetovalna skupina strokovnjakov, ki jo je ustanovila Komisija, v svojem končnem poročilu navedla priporočila glede pomoči, ki jo potrebujejo mala in srednje velika podjetja⁹. V skladu z izsledki poročila Komisija še naprej vodi številne s tem povezane projekte, da bi malim in srednje velikim podjetjem pomagala vgraditi pravice intelektualne lastnine v njihove inovacijske strategije in poslovne načrte.

Na svetovni ravni je Komisija razvila dolgoročno strategijo za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah¹⁰. V okviru te strategije je bil sestavljen seznam „prednostih držav“, ki se redno posodablja¹¹. Druge pomembnejše pobude se nanašajo na pogajanja o trgovinskem sporazumu o boju proti ponarejanju (Anti-Counterfeiting Trade Agreement – ACTA) in akcijski načrt EU–Kitajska za povečanje carinskega sodelovanja pri varovanju pravic intelektualne lastnine. Poleg tega je Komisija ustanovila „helpdesk“ za vprašanja intelektualne lastnine na Kitajskem. To zagotavlja malim in srednje velikim

doseglo 178 milijonov, od teh jih je približno 20 milijonov potencialno nevarnih za zdravje in varnost državljanov EU, to pa je 11 % vseh prestreženih kosov blaga; IP/09/1106 z dne 9.7.2009.

³ Gl. <http://www.ip-talk.eu/?p=607> ‘Medi-Fake’ action results (februar 2009) – zaseženih je bilo več kot 34 milijonov nelegalnih zdravil.

⁴ <http://www.interpol.int/Public/ICPO/PressReleases/PR2008/PR200865.asp> in <http://www.icc-cs.co.uk/bascap/article.php?articleid=780>.

⁵ Direktiva 2004/48/ES z dne 29.4.2004; UL L157, 30.4.2004, str. 16.

⁶ COM(2006) 168, 26.4.2006.

⁷ Uredba Sveta (ES) št. 1383/2003 z dne 22.7.2003; UL L 196, 2.8.2003, str. 7.

⁸ Technopolis, „Effects of counterfeiting on EU SMEs“.

http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/ipr_report.htm.

¹⁰ COM(2004) 749 z dne 8. 11. 2004; UL C 129, 26.5.2005, str. 3.

¹¹ http://ec.europa.eu/trade/issues/sectoral/intell_property/ipr_epc_countries_en.htm.

podjetjem poslovna orodja, ki jih potrebujejo za razvijanje svojih pravic intelektualne lastnine in obvladovanje tveganj, povezanih z njimi.

Bistvenega pomena je tudi okrepiti partnerstva med javnim in zasebnim sektorjem. Maja 2008 je bila skupaj s člani Evropskega parlamenta organizirana konferenca na visoki ravni o ponarejanju in piratstvu, katere namen je bil začeti trajnostno strategijo EU za bolj participativni pristop¹². Na podlagi rezultatov konference je Komisija pripravila Strategijo pravic industrijske lastnine za Evropo¹³, Svet za konkurenčnost pa je sprejel resolucijo o celovitem evropskem načrtu za preprečevanje ponarejanja in piratstva¹⁴. Sklepi Sveta so potrdili potrebo, da se uveljavljanje pravic intelektualnih pravic znotraj enotnega trga izboljša, tako da se zakonodaja dopolni z nizom nezakonodajnih ukrepov. Svet je tudi pozval Komisijo, da se še naprej močno osredotoča na mejne kontrole, tako da pripravi načrt za boj carine proti ponarejanju za obdobje 2009–2012. Ta načrt je pripravila Komisija v sodelovanju z državami članicami¹⁵.

2. RAZUMEVANJE IZZIVOV IN ZMANJŠANJE TVEGANJ: OPAZOVALNI URAD EU ZA BOJ PROTI PONAREJANJU IN PIRATSTVU

Temeljna dejstva glede široko razširjene škode, ki jo povzročajo kršitve pravic intelektualne lastnine, so dobro dokumentirana. Težje pa je bilo zbrati celovite informacije, ki pomagajo določati prednostne naloge in se učinkoviteje osredotočati na uveljavljanje ter s tem omogočajo boljše sodelovanje in politike, ki temeljijo na dokazanih dejstvih.

Glede na neko poročilo OECD¹⁶ iz leta 2006 je za vlade in podjetja eden od največjih izzivov dobiti zanesljive in ažurne informacije o obsegu ponarejanja in piratstva ter o učinku na naša gospodarstva in družbo, med drugim tudi na zaposlenost v Evropi. Čeprav so bile v nekaterih sektorjih opravljene analize obsega in dimenzije problema, temeljijo številski rezultati na različnih metodah in virih, tako da obstaja pomanjkanje primerljivih rezultatov.

Poleg tega obstaja veliko vrst informacij, ki jih hranijo nacionalni organi za uveljavljanje, evropski in nacionalni uradi za intelektualno lastnino ter različne poklicne poslovne organizacije. Te podatke je pogosto težko vsestransko razumeti. Med zanesljivejšimi viri informacij so tisti, ki jih objavlja Komisija, temeljijo pa na letnih zasledih, ki jih opravijo carinski organi na mejah Evropske unije¹⁷. Vendar pa zasegi na mejah kažejo le del slike, saj gre pri njih le za blago, ki vstopa na ozemlje EU ali ga zapušča. Treba je razširiti celotno bazo znanja, da se v celoti ocenijo gospodarske in družbene posledice ponarejanja in piratstva ter da bi bilo mogoče razumeti, zakaj so nekateri izdelki, sektorji in geografska območja znotraj EU bolj ogrožena od drugih. Celoviti in primerljivi podatki bodo tudi pomagali, da se na podlagi dogovora določijo prednostne naloge in programi, cilji glede uveljavljanja ter bolj osredotočene kampanje za ozaveščanje potrošnikov.

¹² Sporočilo za javnost IP/08/652.

¹³ COM(2008) 465, 16.7.2008.

¹⁴ Resolucija Sveta z dne 25. 9. 2008, UL C 253, 4.10.2008, str. 1.

¹⁵ UL C 71, 25.3.2009, str. 1.

¹⁶ OECD; „The Economic Impact of Counterfeiting and Piracy“ (2006); <http://www.oecd.org/sti/counterfeiting>.

¹⁷ Poročilo o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov; rezultati na evropskih mejah – 2008 (*Report on EU Customs enforcement of intellectual property rights; results at the European border – 2008*); http://ec.europa.eu/taxation_customs/.

Da bi to dosegli, je Svet za konkurenčnost priporočil, da se ustanovi evropski opazovalni urad za ponarejanje in piratstvo, kot glavni instrument EU, ki bi „omogočil redno ocenjevanje obsega ponarejanja in piratstva na podlagi podatkov, ki jih javni in zasebni sektor želita dostaviti, ter bolj natančno analizo teh pojavov“¹⁸.

2.1. Podpora uveljavljanju pravic intelektualne lastnine prek celovitega informiranja in izmenjave najboljših praks

Komisija prav zdaj vzpostavlja opazovalni urad, ki bo osrednji vir za zbiranje in spremljanje informacij in podatkov, povezanih z vsemi kršitvami pravic intelektualne lastnine, ter za poročanje o takih informacijah in podatkih. Vendar pa bi moral imeti opazovalni urad še veliko širšo vlogo in postati platforma za predstavnike nacionalnih organov in zainteresiranih strani, da izmenjujejo zamisli in strokovno znanje o najboljših praksah, razvijajo skupne strategije uveljavljanja in dajejo priporočila oblikovalcem politike.

Da bi zagotovili, da opazovalni urad postane vseevropski vir znanja in osrednji vir za zainteresirane strani in javne organe, ki sodelujejo pri dejavnostih uveljavljanja pravic intelektualne lastnine, bo potrebno tesno sodelovanje med Komisijo, državami članicami in zasebnim sektorjem. Zato je cilj vključiti javnost in predstavnike zasebnega sektorja iz vse Evropske unije ter jih povezati v partnerstvu s potrošniki, da bi vzpostavili širše razumevanje problemov. To bo olajšalo razvijanje praktičnih rešitev, bolj osredotočene strategije ozaveščanja in več sodelovanja pri ukrepanju. Pomemben rezultat bi bilo javno dostopno letno poročilo, ki bi ga predstavila Komisija in ki bi zagotavljalo specifične informacije o ključnih področjih dela.

Opazovalni urad bo zlasti:

- izboljšal zbiranje in uporabo neodvisnih in zanesljivih informacij in podatkov, tako da bo:
 - razvil referenčno metodo za zbiranje in analizo neodvisnih podatkov, povezanih s kršenjem pravic intelektualne lastnine, ter za poročanje o takih podatkih, ki bo zagotavljala, da se bodo informacije zbirale objektivno in na uravnotežen način;
 - izvajal podrobne analize in dostavljal redne ocene o gospodarskih in družbenih posledicah, vključno z učinkom na inovacije, konkurenčnost in zaposlovanje v Evropi, vključenostjo organiziranega kriminala in tveganjem za zdravje in varnost evropskih državljanov;
 - uporabljal celovite podatke javnih organov in zasebnih organizacij, da oceni močne in šibke točke uveljavljanja pravic intelektualne lastnine po vsem notranjem trgu;
 - dostavljal redna in podrobna poročila, s katerimi bo ugotavljal ranljivosti znotraj notranjega trga, opozarjal na nevarnosti in izzive ter podpiral strategije uveljavljanja, ki temeljijo na dokazanih dejstvih. Javno dostopna poročila bodo zagotavljala trdno bazo znanja in bodo postala osrednje orodje za določanje prednostnih nalog in merjenje napredka;

¹⁸ Glej opombo 14 zgoraj, točka 15.

- spodbujal in širil najboljše prakse med javnimi organi, tako da bo:
 - ugotavljal in ocenjeval usklajevanje uveljavljanja pravic intelektualne lastnine v državah članicah;
 - spodbujal in širil najboljše prakse, zlasti z inovativnimi in uspešnimi pobudami za sodelovanje med različnimi organi za uveljavljanje ter drugimi zadevnimi nacionalnimi organi;
 - določal in dokumentiral programe usposabljanja na področju uveljavljanja, ki se izvajajo v različnih državah članicah, in širil najboljše prakse;
 - si prizadeval, da se pri izvajanju projektov, financiranih iz javnih sredstev, v celoti spoštujejo pravice intelektualne lastnine;
 - spodbujal sodelovanje med javnim in zasebnim sektorjem, zlasti glede ozaveščanja in usposabljanja agencij za uveljavljanje;
- širil uspešne strategije zasebnega sektorja, tako da bo:
 - ugotavljal in ocenjeval uspešne strategije proti ponarejanju in piratstvu in ukrepe, ki jih izvaja zasebni sektor, ter širil najboljše prakse;
 - se povezoval s širokim spektrom zainteresiranih strani v distribucijski verigi, npr. z organizatorji poslovnih sejmov, prometnimi in logističnimi podjetji ter ponudniki plačilnih storitev;
 - spodbujal napore za krepitev kakovosti pravic intelektualne lastnine, da bi omogočil njihovo učinkovito uveljavljanje;
 - opredeljeval uspešne kampanje ozaveščanja javnosti, razvijal strategije in pobude ter širil najboljše prakse po vseh gospodarskih sektorjih in prek državnih meja;
 - raziskoval možnosti za krepitev ozaveščanja in izobraževanja mladih ljudi o pravicah intelektualne lastnine;
- ugotavljal ključne probleme in poročal o njih ter predlagal rešitve zanje, tako da bo:
 - ocenjeval težave določenih geografskih območij in gospodarskih sektorjev ter opozarjal nanje in dajal priporočila oblikovalcem politike, agencijam za uveljavljanje ter zainteresiranim stranem.

2.2. Ureditev opazovalnega urada kot platforme za zainteresirane strani in države članice

Svet je v svojem sklepu predlagal, da bi opazovalni urad temeljil na obstoječih strukturah Komisije, ki bi morale biti nezapletene in prožne ter bi morale, kadar je to potrebno, uporabljati zunanje strokovno znanje in izkušnje. Zato bo Komisija zagotovila glavne

administrativne vire. Vendar bodo predstavniki držav članic in zainteresirane strani polno sodelovali pri delu opazovalnega urada in doseganju njegovih ciljev.

Države članice bodo naprošene, da imenujejo nacionalnega predstavnika, sodelovanje zainteresiranih strani pa bo moralo zajemati širok spekter evropskih in nacionalnih organov, ki predstavljajo različne gospodarske sektorje, za katere je boj proti ponarejanju in piratstvu najbolj pomemben in ki imajo pri tem boju največ izkušenj. Tudi evropski potrošniki morajo biti ustrezno zastopani in povabljeni k dejavnemu sodelovanju. Na ta način bi lahko opazovalni urad pomagal potrošnikom, da postanejo dejavni in odgovorni partnerji. Poleg tega je treba posebno pozornost posvetiti ustrezni zastopanosti malih in srednje velikih podjetij.

3. SPODBUJANJE UPRAVNEGA SODELOVANJA PO VSEJ EVROPI

Upravno sodelovanje med različnimi organi za uveljavljanje je treba izboljšati, da se zagotovi dosledno in učinkovito uveljavljanje pravic intelektualne lastnine po vsem notranjem trgu. Zaradi mednarodne narave kršitev pravic intelektualne lastnine izboljšanje notranjega čezmejnega sodelovanja ni le pravna obveznost, ampak nedvomna nujnost, in čeprav upravno sodelovanje že deluje na področju carine, ga je odločno premalo na drugih področjih in ga je treba še razviti¹⁹.

Povečano upravno sodelovanje na področju uveljavljanja pravic intelektualne lastnine bi bilo treba razumeti tudi v širšem okviru partnerstva med Komisijo in državami članicami pri uvajanju notranjega trga brez meja²⁰. Zato je bistvenega pomena učinkovito omrežje kontaktnih točk po vsej Evropski uniji, ki bi spodbujalo hitre izmenjave informacij o sumljivih proizvodih, proizvodnih lokacijah, distribucijskih poteh in ključnih prodajnih točkah. To bo ustvarilo sinergijo, ki bo pomagala uskladiti nacionalne politike in zagotoviti medsebojno pomoč.

Razvijanje boljše usklajenosti je potrebno tudi znotraj držav članic, med subjekti, ki so vključeni v uveljavljanje pravic intelektualne lastnine. Da bi nacionalni organi zagotovili učinkovitejšo izmenjavo informacij, morajo redno vzdrževati stike drug z drugim in z zadevnimi organi zasebnega sektorja. Zato se države članice pozivajo, da imenujejo nacionalne koordinatorje z jasnim mandatom, da uskladijo uveljavljanje pravic intelektualne lastnine med njihovimi nacionalnimi agencijami za uveljavljanje. Ti nacionalni koordinatorji bi morali biti neposredno povezani prek osrednjega sistema in bi morali delovati kot osrednje kontaktne točke za organe gospodarstva, pri čemer bi se povezovali z zainteresiranimi stranmi in spodbujali čezmejno sodelovanje.

Nacionalni uradi za intelektualno lastnino, ki so nacionalna središča znanja in izkušenj na področju pravic intelektualne lastnine, bi morali dati pomemben prispevek. Lahko bi imeli dragoceno vlogo pri gradnji platform in strategij za vodenje usklajenih pristopov in širjenje najboljših praks. To vlogo bi bilo mogoče razširiti na nove funkcije, kot je ozaveščanje, posebna podpora za mala in srednje velika podjetja in koordiniranje. Druge pomembne mednarodne organizacije za pravice intelektualne lastnine, kot so Evropski patentni urad, bi prav tako lahko širile še na druge svoje strokovno znanje in izkušnje ter najboljše prakse. Poleg tega, kar zadeva blagovne znamke in modele, bi lahko sodelovanje med OHIM in

¹⁹ Pogodba ES, člen 10; Direktiva 2004/48/ES, člen 19.

²⁰ Priporočilo Komisije 2009/524/ES z dne 29. junija 2009 o ukrepih za izboljšanje delovanja enotnega trga; UL L 176, 7.7.2009, str. 17.

nacionalnimi uradi še bolj razširili, tako da bi zajemalo sodelovanje v okviru EU ter prihodnje programe in dejavnosti za uveljavljanje.

3.1. Povečanje preglednosti nacionalnih struktur in sistemov

Izboljšati je treba preglednost nacionalnih struktur, da se zagotovi čezmejna podpora za zainteresirane strani, zlasti za mala in srednje velika podjetja. Po izvedbi celovitega niza posvetovanj, v katerih so sodelovale vse države članice in prispevale informacije, zdaj Komisija analizira strukture, ki so jih vzpostavile države članice za boj proti kršitvam pravic intelektualne lastnine. To bo opisano v poročilu, ki bo popisalo obstoječe okvire in strategije ter navedlo kazalnike najboljših praks. To poročilo bo predstavljeno na zasedanjih zainteresiranih strani in držav članic v okviru opazovalnega urada v drugi polovici leta 2009.

3.2. Spodbujanje čezmejnega sodelovanja s sodobnimi orodji za izmenjavo informacij

Izboljšanje izmenjave ažurnih informacij za spodbujanje čezmejnega sodelovanja je nujno. Svet za konkurenčnost je v svojem sklepu pozval Komisijo, da vzpostavi omrežje za hitro izmenjavo ključnih informacij, pri čemer naj se opira na nacionalne kontaktne točke in sodobna orodja za izmenjavo informacij.

Za doseg tega cilja bo moralo biti elektronsko omrežje za izmenjavo informacij o kršitvah pravic intelektualne lastnine na notranjem trgu dostopno širokemu krogu nacionalnih organov, vključno z različnimi agencijami za uveljavljanje in nacionalnimi uradi za pravice intelektualne lastnine. To omrežje bo moralo:

- podpirati v „realnem času“ izmenjave informacij o blagu in storitvah, ki kršijo pravice intelektualne lastnine na notranjem trgu,
- omogočati hitro izmenjavo opozoril, ki se nanašajo na konkretne izdelke, trende in potencialne ogroženosti, in
- zagotavljati nacionalnim organom možnosti za premagovanje jezikovnih preprek.

Komisija zdaj na podlagi svojih izkušenj z drugimi sistemi notranjega trga, na primer s sistemom za izmenjavo informacij na notranjem trgu (IMI – Internal Market Information Exchange system)²¹ in sistemom za izmenjavo informacij o nadzoru trga (ICSMS)²², analizira, kako bi lahko razvili sodoben sistem, ki bi najboljše ustrezal potrebam uporabnikov na podlagi vmesnika za pošiljanje in izmenjavo bistvenih informacij, in kako bi tak sistem lahko nadgradil obstoječa omrežja, kakršno je na primer IMI.

²¹ <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/5378/5970>.

²² <http://www.icsms.org/icsms/App/index.jsp>.

4. OBLIKOVANJE ZAVEZNIŠTEV: OLAJŠEVANJE PROSTOVOLJNIH DOGOVOROV MED ZAINTERESIRANIMI STRANMI

4.1. Osredotočanje na skupne interese zainteresiranih strani

Boj proti ponarejanju in piratstvu ne koristi le imetnikom pravic, ampak je tudi v interesu drugih zainteresiranih strani, na primer uvoznikov, organizatorjev poslovnih sejmov in maloprodajnih trgovcev, vključno s platformami e-trgovine.

Ponarejanje in piratstvo resno ogrožata zaupanje v trgovino z blagom in storitvami, zlasti v internetno in čezmejno. Za poslovanje to lahko pomeni izgubo priložnosti. Pri potrošnikih bi lahko ponarejanje povzročilo zadržanost do tega, da polno izkoristijo nove distribucijske kanale ali ugodne priložnosti za nakup kjer koli na notranjem trgu.

Poleg tega široka paleta ponarejenih izdelkov, ki lahko škodujejo zdravju in varnosti katerega koli evropskega državljana, na primer ponaredki zdravil, živil, kozmetike, higienskih proizvodov, elektronske in tehnične opreme ter rezervni deli za avtomobile itd., kaže, da je v skupnem interesu vseh prizadetih, da sodelujejo v boju proti temu vse bolj škodljivemu pojavu.

Zato je treba nosilce pravic in druge zainteresirane strani spodbujati, da izkoristijo možnosti skupnega pristopa in več pozornosti posvetijo združevanju moči v boju proti ponarejanju in piratstvu, ki je v skupnem interesu, pri tem pa tudi izkoristijo možne alternative za postopke za reševanje sporov na sodišču.

4.2. Boj proti kršenju pravic intelektualne lastnine na podlagi dialogov med zainteresiranimi stranmi

Osredotočenost na skupne interese bi morala omogočiti, da se spodbujajo prostovoljni dogovori med zainteresiranimi stranmi in na ta način poiščejo praktične rešitve. Prostovoljni dogovori za boj proti ponarejanju in piratstvu na kraju samem lahko dajo zainteresiranim stranem prožnost, da se hitro prilagodijo novim tehnološkim dosežkom. Poleg tega ta pristop daje samim zainteresiranim stranem možnost, da pripravijo kar najboljše ukrepe, zlasti tehnološke rešitve. Prostovoljne dogovore je tudi lažje razširiti prek meja Evropske unije in tako lahko postanejo podlaga za najboljše prakse v boju proti ponarejanju in piratstvu na svetovni ravni.

Da bi se prostovoljni dogovori sklenili in izvajali, je bistveno, da med zainteresiranimi stranmi potekajo ustvarjalni dialogi, ki se osredotočajo na konkretne težave ter izvedljive in praktične rešitve, ki morajo biti realistične, uravnotežene, sorazmerne in pravične za vse vpletene. Vsaka prostovoljna medpanožna rešitev mora biti skladna z obstoječim pravnim okvirom in ne sme niti na noben način omejevati temeljnih pravic državljanov, na primer pravice do izražanja in obveščenosti, pravice do zasebnosti in zaščite osebnih podatkov,²³ niti vplivati na zakonodajna posvetovanja na ravni EU. Komisija predlaga, da bi delovala kot posrednik za take dialoge med zainteresiranimi stranmi o konkretnih temah, tako da bi strani povabila nanje, organizirala sestanke, zagotovila administrativno in logistično podporo ter zagotovila, kadar je to potrebno, pravično ravnovesje med različnimi vpletenimi interesi, vključno s pravicami in upravičenimi pričakovanji državljanov EU. Komisija bo pozorno

²³ Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, členi 7, 8 in 11; UL C 303, 14.12.2007, str. 4.

spremljala razvoj in delovanje prostovoljnih dogovorov in bo še naprej pripravljena, da prouči alternativne pristope, če bodo potrebni v prihodnosti.

4.3. Boj proti prodaji ponarejenih izdelkov na internetu

Kot prvi primer naj navedemo, da je Komisija začela dialog med zainteresiranimi stranmi o prodaji ponarejenega blaga na internetu. Čeprav internet sam po sebi ni vir ponarejanja, je postal pomembno orodje za prodajo ponarejenih izdelkov po vsem svetu. Ker sega in je dostopen po vsem svetu ter ker obstaja možnost, da prodajalci ostanejo anonimni in da se ponudbe objavijo in umaknejo v trenutku, je postal eno od najprivlačnejših orodij za prodajo ponarejenih izdelkov. Zaradi velike rasti obsega tovrstnih prevar na internetu je delovanje na tem področju postalo prednostna naloga. To je tudi tisto področje, na katerem bi prostovoljni dogovori po pričakovanjih bili še posebej obetavni zaradi hitrega napredka tehnološkega razvoja in iz njega izhajajoče potrebe po praktičnih rešitvah, ki temeljijo na tehnologiji.

Lastniki blagovnih znamk in tudi internetna podjetja so to spoznali in se zavezali, da gredo naprej po poti medsebojnega sodelovanja. Zato je Komisija organizirala strukturiran dialog med zainteresiranimi stranmi, da bi olajšala medsebojno razumevanje in našla rešitve, ki bodo v interesu vseh prizadetih. Organizirana je bila že vrsta sestankov, na katerih so bila obravnavana specifična vprašanja glede prodaje ponarejenih izdelkov na internetu. Načrtovano je, da bodo še pred koncem leta potekali nadaljnji sestanki, na podlagi katerih bi lahko pripravili memorandum o soglasju, ki bi obravnaval vprašanja, kot so preventiva, ugotavljanje in odstranjevanje protizakonitih ponudb (npr. postopki „opozorilo in odstranitev“ – „Notice and Take-Down“) in prodajalcev z internetnih platform. Če pa prostovoljnih dogovorov ne bi bilo mogoče skleniti, bo Komisija morala proučiti zakonodajne rešitve, zlasti v okviru Direktive o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine²⁴.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Pravice intelektualne lastnine so spodbuda za ustvarjanje, inovativnost in trgovino, zato so eden od temeljnih kamnov družbe, ki je konkurenčna, ustvarja bogastvo in temelji na znanju. Kršitve pravic intelektualne lastnine povzročajo daljnosežno gospodarsko škodo, vse več ponarejenih izdelkov pa zdaj pomeni resnično nevarnost za zdravje in varnost potrošnikov. Zato bi bilo koristno tako za zainteresirane strani kot tudi za potrošnike, da bi imeli odziven sistem uveljavljanja, ki bi bil trden, sorazmeren in pravičen.

Komisija namerava to zagotoviti tako, da bo dopolnila obstoječi zakonodajni okvir z nezakonodajnimi ukrepi in s tem omogočila bolj sodelovalno in osredotočeno uveljavljanje po vsem notranjem trgu, zlasti s:

- podporo uveljavljanju prek opazovalnega urada EU za ponarejanje in piratstvo;
- krepitevijo upravnega sodelovanja na celotnem notranjem trgu;
- olajševanjem prostovoljnih dogovorov med zainteresiranimi stranmi.

Komisija je prepričana, da bodo ti ukrepi bistveno okrepili boj proti ponarejanju in piratstvu, kar je v skupnem interesu evropskih državljanov, podjetij in gospodarstva kot celote.

²⁴ Zgoraj, opomba 5.